

Tiedote 3**24.4.2020****Selvitys: Kielivähemmistöjen tiedonsaanti ja kokemukset koronavirusepidemian aikana 23.3 – 20.4.2020****Tavoite**

Tämän selvityksen tarkoituksena on tuottaa suomalaiselle yhteiskunnalle nopeasti tietoa siitä, mitä kanavia hyödyntäen Suomessa asuvat venäjän-, somalin- ja arabiankieliset saavat tietoa koronaviruksesta, millaisia mielikuvia, kokemuksia ja ajatuksia heillä on vallitsevasta tilanteesta ja miten he ovat itse suojautuneet taudilta. Selvitys tehdään Tampereen yliopistossa ja sen rahoittaa Koneen Säätiö.

Aineisto

Selvityksen kohdejoukkona ovat yli 50-vuotiaat. Otoksessa on myös joitakin 40-49-vuotiaita. Yhteensä näitä haastatteluita on 195. Myös joitakin tätä nuorempia on haastateltu mutta heidät on jätetty tämän tiedotteen ulkopuolelle. Aineisto on kerätty puhelinhaastatteluina venäjän, somalin ja arabian kielillä. Aineiston keruu on aloitettu 23.3.2020. Viimeisin haastattelu on tehty 20.3.2020. Aineiston keruu on nyt päättynyt. Nopean aikataulun takia aineisto kerättiin ns. "lumipallo"-menetelmällä eikä otanta ole edustava.

Vastaajat

75 somalitaustaista, 59 irakilais-, palestiinalais- tai syyrialaistaustaista ja 61 venäläistaustaista.

Alustavat havainnot

Tilanteen nopean etenemisen ja alustavien havaintojemme luonteen takia tiedotamme viranomaisia niistä kolmannen kerran jo nyt. Aikaisemmin olemme tiedottaneet 25.3.2020 ja 2.4.2020. Aineiston yksityiskohtaiset analyysit valmistuvat kesän aikana, jonka jälkeen tiedotamme seuraavan kerran.

Koronavirus pandemiaan liittyvä huoli ja suojautuminen (Ajanjakso 23.3 – 20.4 2020):

Suuri enemmistö vastaajista kaikista kieliryhmistä kertoi olevansa huolissaan tilanteesta ainakin joltain osin. Oman ja muiden läheisten terveyden lisäksi huolta aiheuttivat tilanne lähtömaassa, matkustuskiellot, työtilanteeseen ja talouteen liittyvät asiat, hoitojen- ja rokotteen puute sekä yhteiskunnan kyky vastata kriisiin (esim. hengityslaitteiden riittävyys). Joillakin vastaajilla huolta lisäsi informaation määrä tai se, mihin informaatioon saattoi uskoa. Muutama haastateltava kertoi uskovansa, että koronavirus on ihmisen kehittämä sairaus.

Vastaajissa oli myös niitä, jotka kertoivat, etteivät he ole huolissaan tilanteesta tai pyrkivät välttämään epidemian ajattelemista ylipäänsä. Huolen puuttumisen perusteluiksi he mainitsivat muun muassa noudattavansa hyvin viranomaisten ohjeita tai hyvän terveytensä. Erityisesti luottamus Jumalaan ja kohtaloon tuotiin esiin osassa kieliryhmistä. Muutama vastaaja kertoi, ettei ollut huolissaan, koska uskoi koronaviruksen olevan tavallinen flunssa.

Lähes kaikki haastateltavat kertoivat noudattavansa viranomaisten ohjeita ylläpitäen hyvää hygieniää ja välttävänsä kontakteja - myös ne, jotka eivät olleet tilanteesta huolissaan. Osa haastateltavista kertoi myös suojaavansa kasvonsa ja käyttävänsä käsineitä ulos mennessään. Edellisten suojautumistapojen rinnalla mainittiin erityisesti rukoilu, hyvät elintavat, ja vitamiinit. Muutama vastaaja ei maininnut pyrkivänsä suojautumaan välttelemällä kontakteja ja/tai hyvällä hygienialla tai kertoi, ettei suojaudu mitenkään.

*Tiedonsaanti (Ajanjakso 2.4 – 20.4.2020)*Arabiankieliset haastattelut:

Vaikutelmamme on, että arabiankielinen tiedotus Suomen tilanteesta ja viranomaisohjeista on lisääntynyt. Edelleenkin Suomi arabiaksi-sivusto mainittiin tärkeänä tiedotuskanavana. Tämän lisäksi muutama mainitsi Jade-toimintakeskuksen tiedotuksen (ks. myös [Tiedote 2](#) sivun alalaidasta). Puutteita tiedon saannissa esiintyi kuitenkin edelleen. Tällä ajanjaksolla tehdyissä haastatteluissa muutama haastateltava kertoi, ettei "oikein saa mistään"

tietoa suomalaisista viranomaisohjeista. Puutteita oli myös tiedossa, mistä tulisi hakea apua sairastuessaan. Useampi vastaaja kertoi hakevansa apua soittamalla hätänumeroon tai tilaavansa ambulanssin ja yksi kertoi, ettei tiennyt, mitä hänen pitäisi tehdä, koska hän ei osannut suomen kieltä.

Somalinkieliset haastattelut: Vaikutelmamme tällä ajanjaksolla on, että somalinkielinen yhteisö tiedottaa jäseniään aktiivisesti ja tiedotus on tavoittanut haastateltavat suhteellisen hyvin. Erityisesti HUS:n somalinkielinen tiedotusvideo, somalitaustaisten lääkäreiden tai imaamin tiedotus mainittiin melko usein. Kysyttäessä, mistä haastateltavat saavat tietoa suomalaisten viranomaisten ohjeista ja määräyksistä, lasten, lastenlasten tai tuttavien kääntämä tai kertoma suullinen tieto oli edelleenkin keskeinen (ks. myös [Tiedote 2.4.2020](#)). Vaikutelmamme on, että tänä ajanjaksona otokseen valikoituneet somalinkieliset vastaajat olivat arabiankielisiin vastaajiin verrattaessa paremmin tietoisia siitä, mistä saattoivat hakea apua. Iso osa haastateltavista kertoi, että he tiesivät numeron, johon he tai heidän lapsensa voisivat soittaa, mikäli tarvitsisivat apua. Moni spesifioi tämän olevan 'koronaneuvonnan' puhelinnumero.

Venäjänkieliset haastattelut: Toisin kuin edellä mainittujen kieliryhmien edustajat, venäjänkieliset haastateltavat ovat saaneet omalla äidinkielellään tietoa Suomessa jo heti kriisin alussa. Haastateltavista moni myös kertoi seuraavansa suomenkielisiä uutiskanavia ja sanomalehtiä (ks. myös [Tiedote 2.4.2020](#)). Vaikutelmamme on, että kieliryhmän sisällä ei ole samalla lailla kehittynyt keskitettyä yhteisöllistä koronatiedotusta kuin esimerkiksi somalinkielisessä ryhmässä. Kun tarkasteltavalla ajanjaksolla haastateltavilta kysyttiin, keiden puoleen he voisivat kääntyä pyytääkseen apua, toisin kuin muut kieliryhmät, venäjänkieliset haastateltavat toivat esiin melkein yksinomaan tuttavansa tai sukulaisensa. Merkillepantavaa oli, että haastateltavien joukossa oli useita, jotka toivoivat lisää tietoa tai tukea. Muutama myös kertoi, ettei hänellä ole ketään, jolta hän voisi pyytää apua Suomessa. Eräs kertoi olevansa vain itsensä varassa, koska huonon kielitaitonsa takia hän uskoi, että hänen oireilunsa otettaisiin vähemmän todesta kuin hyvin suomen kieltä puhuvilla.

Yhteenveto (ks. myös [Tiedote 2.4.2020](#)).

Vaikka viranomaistietoa on nyt paljon tarjolla eri kielillä Suomessa, se ei kuitenkaan välttämättä tavoita kaikkia. Myös virheellisiä uskomuksia on liikkeellä ja osa saattaa vältellä tietoa kokiessaan aiheen rasakaksi.

- A) Erityisesti arabiankielisissä oli edelleenkin muutama vastaaja, joka kertoi, ettei viranomaistiedotus saavuttanut häntä. Tosin myös tämän kieliryhmän edustajien vastauksista sai sen vaikutelman, että koronatiedotus on lisääntynyt. Vaikuttaa siltä, että osalla arabiankielisistä haastateltavistamme ei ollut tietoa siitä, kuinka heidän tulisi hakeutua hoitoon.
- B) Venäjänkielisten haastateltavien kohdalla vaikutelmamme on, että tiedolle ja tuelle on tarvetta ja että osa kokee jääneensä tilanteessa yksin.
- C) Vaikutelmamme somalinkielisistä haastateltavista on, että tiedotus on saavuttanut heidät pääasiassa hyvin ja he tietävät, kuinka toimia, mikäli sairastuvat. Erityisesti mainitaan lääkäreiden ja uskonnollisen johtajan videoiden kautta tapahtuva tiedotus.

Lisätietoja:
Akatemiatutkija Eerika Finell VTT, dosentti
Tampereen yliopisto
(eerika.finell@tuni.fi)